Trollhättans Stad

Bilaga - Hänsyn och planeringsförutsättningar

Fördjupad översiktsplan för Trollhättans mindre tätorter

Granskningshandling
2026-10-05

Innehåll

Nationella och regionala mål, planer och program....3
Riksintresse och skydd enligt miljöbalken....4
Riksintressen....4
Miljökvalitetsnormer....5
Miljökvalitetsnormer för utomhusluft....5
Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller....6
Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten....6
Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster....6
Statlig infrastruktur....10
Jordbruksmark....10
Kraftledningar....11
Klimatrisker....11
Norra Björke....12
Väne-Åsaka....12
Velanda....13
Sjuntorp....13
Upphärad....14
Sjölanda....14

Nationella och regionala mål, planer och program

Nationella miljökvalitetsmål

Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt etappmål inom bland annat områdena biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

Den fördjupade översiktsplanen skapar förutsättningar för en utveckling som på olika sätt bidrar till uppfyllnad av miljömålen. Planen pekar ut en tydlig bebyggelsestruktur som utvecklar befintlig tätortsbebyggelse vilket främjar gång- och cykel och kollektivtrafikresor som bidrar till minskade utsläpp och frisk luft. Den genomgående inriktningen i den fördjupade översiktsplanen är en samhällsplanering som drar nytta av befintliga infrastruktursystem och bebyggelse. Utpekanden av nya markanspråk har skett med avvägning och hänsyn till naturvärden. Där ny bebyggelse föreslås finns vägledning för allmänna intressen som efterföljande planering behöver förhålla sig till.

Mål för boende och samhällsplanering

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet är också långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal, och en svensk lag, som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. För översiktsplaneringen innebär barnkonventionen bland annat att barn ska involveras i dialogprocessen. För barn är närmiljön och möjligheten att på egen hand ta sig mellan olika målpunkter några av flera viktiga aspekter som har varit styrande för utformningen av den fördjupade översiktsplanen. I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har dialoger med barn genomförts.

Transportpolitiska mål

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela Sverige. Den fördjupade översiktsplanen bidrar till de nationella transportpolitiska målen på ett övergripande plan genom att bland annat skapa förutsättningar för gång- och cykelinfrastruktur samt stärka förutsättningar för kollektivtrafikförsörjning. En bärande strategi i den fördjupade översiktsplanen är utvecklingen av Upphärad som stationsort genom ett nytt tågstopp på Norge-Vänerbanan, en utveckling som innebär en stor ökning av tillgänglighet och hållbart resande.

Folkhälsopolitiska mål

Det nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Arbetet berör aspekter som jämlikhet, trygghet och levnadsvillkor.

Den fördjupade översiktsplanen skapar förutsättningar för en utveckling som främjar folkhälsan. Bland annat genom inriktningar så som att säkerställa trygga och säkra gång- och cykelvägar, trygga offentliga rum och möjlighet till vardagsnära rekreation. Inom ramen för arbetet med fördjupad översiktsplan har ett omfattande dialogarbete genomförts, människors delaktighet och möjlighet till samhällsansvar kan ses som en del av arbetet med en bättre folkhälsa.

Nationella friluftsmålen

Den nationella friluftspolitiken är till för att säkerställa invånarnas möjlighet att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som en grund. Ett av de nationella målen syftar till att säkerställa tillgången av attraktiv natur i närheten av tätorter. Kommunens mindre tätorter har goda möjligheter till rekreation och friluftsliv, den fördjupade översiktsplanens inriktning att förtäta tätorterna innebär att värdefulla natur-och rekreationsområden utanför tätorterna kan bevaras för rekreation. Planen pekar även ut viktiga natur-och rekreationsområden inom tätorterna för att stärka vardagsrekreationen.

Politik för gestaltad livsmiljö

Hur städer och bostadsområden är utformade påverkar hur vi arbetar, lever, umgås och förflyttar oss. Väl gestaltade och funktionella livsmiljöer ökar trivseln och därmed människors livskvalitet.

Arkitektur-, form- och designpolitiken baseras på begreppet gestaltad livsmiljö, vilket omfattar bland annat arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Målet för gestaltad livsmiljö handlar om arkitekturens roll i att bidra till att skapa ett hållbart samhälle. Den fördjupade översiktsplanens inriktning är att stärka kommunens småtätorter, en viktig förutsättning för denna utvecklingsinriktning är att höja attraktiviteten i

tätorterna genom kvalitativa förstärkningar i den byggda miljön. Gestaltad livsmiljö kommer huvudsakligen hanteras i den kommunövergripande översiktsplanen som är under framtagande.

Regionala mål

Regionfullmäktige antog den 5 april 2005 Vision Västra Götaland – Det goda livet som grund för fortsatt utvecklingsarbete i Västra Götaland. Visionen består av tre delar och fyra måldokument som anger mål och beskriver inriktningen för att bidra till att uppfylla visionen:

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030, med utblick mot 2045
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026–2029
- Kulturstrategi Västra Götaland
- Strategi för hälso- och sjukvårdens ställning

Kommunens planering utgör en grundläggande förutsättning för ett genomförande av de regionala målen, de regionala frågor som är av särskild vikt för den fördjupade översiktsplanen är framför allt kollektivtrafik- och infrastrukturutveckling. En hållbar bebyggelseutveckling som bidrar till den regionala bostadsförsörjningen är beroende av god kollektivtrafik och att pendel – och regionaltågen fortsatt trafikerar Trollhättan station, och i framtiden Upphärads station, med täta avgångar och tillräcklig kapacitet.

Den långsiktiga regionala prioriteringen att knyta samman Västra Götaland handlar om att öka närheten mellan olika delar av länet men också med grannregioner, övriga Sverige och andra länder. Den fördjupade översiktsplanen bidrar till detta bland annat genom utpekande av tågstopp i Upphärad och planens utpekande av nya ytor för bebyggelseutveckling inom Upphärads samhällsutvecklingsområde. Planens inriktning att utveckla och stärka förutsättningarna för gång- och cykeltrafik bidrar också till att stärka kopplingar mellan tätorter både inom Trollhättans kommun såväl som över kommungränserna.

Den fördjupade översiktsplanen inriktning mot att ny bebyggelse i huvudsak ska tillkomma inom tätorterna går väl i linje med det regionala Trafikförsörjningsprogrammet, och målet om att kollektivtrafiken ska vara attraktiv och bidra till geografisk tillgänglighet. En tätare bebyggelsestruktur bidrar till ökade förutsättningar för hållbart resande och en befolkningsökning i tätorterna stärker resandeunderlaget och kan på sikt bidra till ökad turtäthet och förbättrat tillgänglighet till kollektivtrafik.

Riksintressen och skydd enligt miljöbalken

Riksintressen och skydd enligt miljöbalken har särskilt stor betydelse vid planering av markens och vattnets användning. Riksintressen är geografiska områden som har pekats ut för att de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Avsnittet redovisar även andra skyddade områden enligt miljöbalken. Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken år 1999. Naturmiljöer, jord- och skogsbruk samt kulturvärden är andra skydd enligt miljöbalken som kommunen har ansvar för att skydda på olika sätt.

Riksintressen

Begreppet riksintresse används om två olika typer av områden. Dels större områden som riksdagen beslutat om i 4 kapitlet miljöbalken, dels områden som är riksintressen enligt 3 kapitlet miljöbalken och där den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk. Kommunen ska i översiktsplanen redovisa hur man avser ta hänsyn till utpekade riksintressen och riksintresseanspråk.

Riksintressen för naturvård

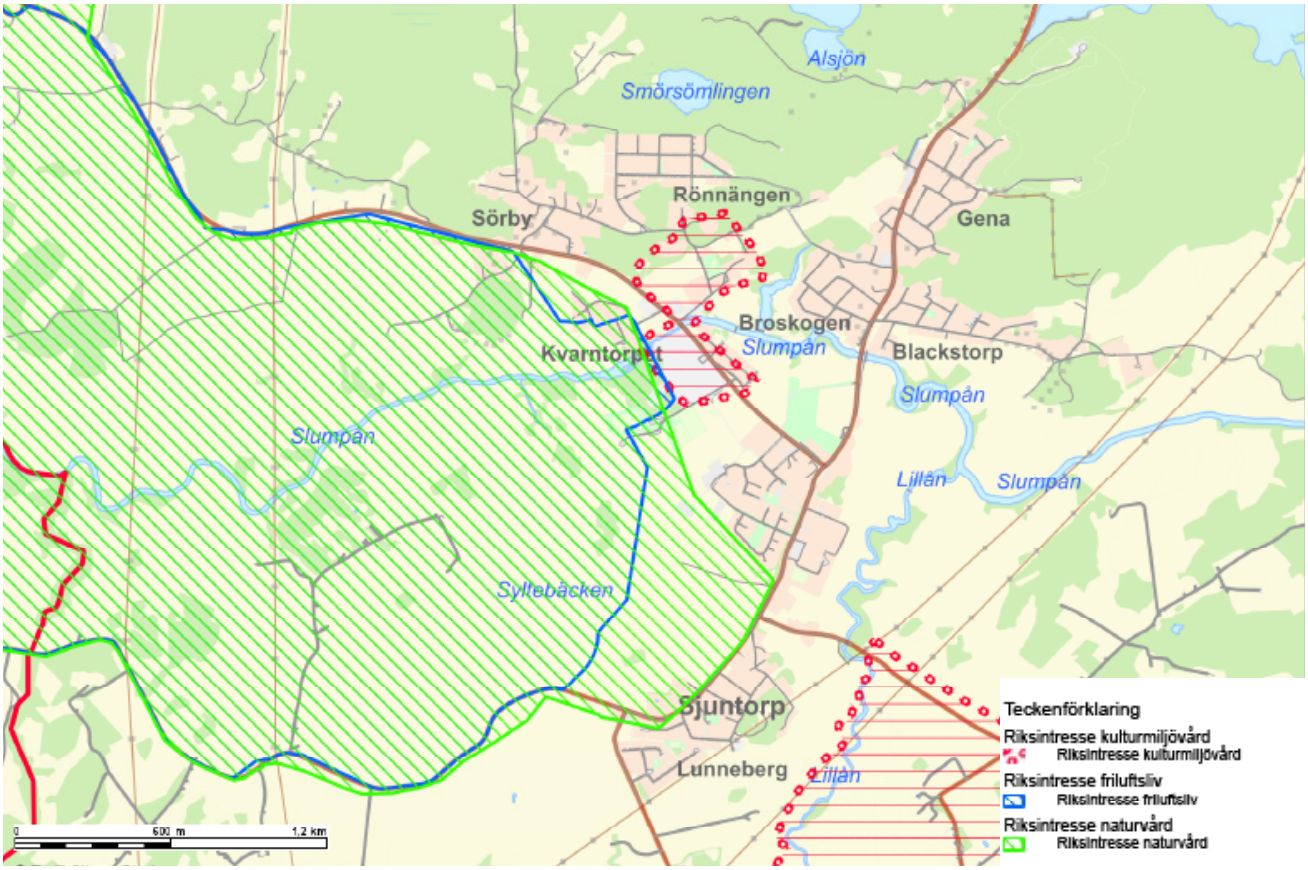
Delar av Sjuntorps samhällsutvecklingsområde berörs av riksintresseområde för naturvård, inriktningen för markanvändningen inom samhällsutvecklingsområdet bedöms inte gå i konflikt med riksintresset.

Riksintressen för kulturmiljövård

Delar av Sjuntorps samhällsutvecklingsområde berörs av riksintresseområde för kulturmiljövården vid Sjuntorps fabriker, inriktningen för markanvändningen inom samhällsutvecklingsområdet syftar till att utveckla platsens besöksvärden med hänsyn till riksintresset. En utveckling av området kring Sjuntorps fabriker enligt den fördjupade översiktsplanens intentioner bedöms inte gå i konflikt med riksintresset.

Riksintresse för friluftslivet

Delar av Sjuntorps samhällsutvecklingsområde berörs av riksintresseområde för friluftslivet, inriktningen för markanvändningen inom samhällsutvecklingsområdet bedöms inte gå i konflikt med riksintresset.

Riksintresse för kommunikationer

Samhällsutvecklingsområdena i Upphärad, Sjuntorp och Sjölanda berörs av MSA-ytan (Minimum Sector Altitude, lägsta sektorhöjd) som är kopplad till Göteborg-Landvetter flygplats. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen bedöms inte påverka riksintresset.

Samhällsutvecklingsområdena i Velanda och Upphärad ligger i anslutning till riksintresseområde för järnväg. Inriktningen för markanvändningen inom samhällsutvecklingsområdena syftar till att utveckla området med hänsyn till riksintresse.

Riksintresse för totalförsvaret

Samtliga samhällsutvecklingsområden berörs av MSA-ytan (Minimum Sect or Altitude, lägsta sektorhöjd) som är kopplad till Såtenäs flottiljflygplats. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen bedöms inte påverka riksintresset.

Samhällsutvecklingsområdet i Norra Björke berörs av MSA-ytan (Minimum Sector Altitude, lägsta sektorhöjd) som är kopplad till Såtenäs flottiljflygplats. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen bedöms inte påverka riksintresset.
Samtliga samhällsutvecklingsområden berörs av Försvarsmaktens riksintresse för stoppområde för höga objekt. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen bedöms inte påverka riksintresset.

Natura 2000

Inom planområdet finns inga Natura 2000 områden.

Miljökvalitetsnormer

Myndigheter och kommuner ska vid planering och planläggning iaktta miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken. Miljökvalitetsnormerna (MKN) syftar till att skydda människor och miljön. Miljökvalitetsnormer finns för vatten, utomhusluft och omgivningsbuller.

Miljökvalitetsnormer är juridiskt bindande nationella styrmedel som reglerar lägsta tillåtna miljökvalitet inom ett geografiskt område vid en viss tidpunkt.

Av översiktsplanen ska det, enligt 3 kap 4 § PBL, framgå hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer ska följas. Det ska framgå om det finns risk för att överskrida miljökvalitetsnormerna eller inte. Planen kan på så sätt ge vägledning för efterkommande beslut avseende såväl detaljplaner som upprättande av åtgärdsprogram.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Trollhättans kommun ingår i Luftvårdsförbundet för Västra Götaland, Luft i Väst, som regelbundet övervakar luftkvaliteten i kommunerna (Luft i Väst, 2025). Trollhättans stad genomför luftmätningar i samverkan med Luft i Väst. Enligt dessa mätningar överskrids inte miljökvalitetsnormerna för luft i dagsläget i Trollhättan.

För utomhusluft finns miljökvalitetsnormer för de ämnen

som kan medföra risk för människors hälsa samt miljön. Normerna regleras i Förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft (2001:527) och omfattar kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10) och ozon. De flesta normerna utgör gränsvärdesnormer som ska följas. För Trollhättans mindre tätorter är den största orsaken till hälsofarliga ämnen i luften biltrafik.

Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen bedöms inte innebära negativ påverkan på miljökvalitetsnormer för utomhusluft på ett sådant sätt att gränsvärdesnormerna överstigs.

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller omfattar buller från vägar, järnvägar och industriell verksamhet. Det buller som berör flest människor i Trollhättans mindre tätorter kommer i huvudsak från trafikbuller från de större vägarna och från järnvägen. Kommuner med färre än 100 000 invånare omfattas inte av krav på åtgärdsprogram för omgivningsbuller enligt Förordningen om omgivningsbuller.

För hänsyn vid samhällsplanering gäller bland annat att Förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:2016) ska tillämpas vid detaljplaneläggning, bygglov och förhandsbesked. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen är att bullerutredningar ska tas fram vid behov, så att det säkerställs att gällande riktvärden följs.

Planområdet är påverkat av flera, större eller mindre, trafikbullerkällor. Strax öster om Upphärad och Velanda finns järnvägen som bidrar med en störningspåverkan. Det går även flera statliga vägar genom planområdet som orsakar en bullerpåverkan.

Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Hela området som omfattas i den fördjupade översiktsplanen tillhör huvudavrinningsområde för Göta älv som är ett av de vattendrag i Sverige som omfattas av miljökvalitetsnormer enligt förordning (SFS 2001:554) för fisk- och musselvatten.

Inga av de utpekade utvecklingsområdena inom den fördjupade översiktsplanen ligger inom delavrinningsområde för Göta älv. Därav har inte den fördjupade översiktsplanen någon direkt påverkan på miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten för Göta älv. Genom att beakta miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsterna för de utvecklingsområden som berörs samt genom säkerställande att deras status inte försämras bedöms ingen negativ påverkan ske på miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar Trollhättans kommuns sjöar, vattendrag och grundvatten. En miljökvalitetsnorm beskriver den kvalitet som en vattenförekomst ska nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla ska uppnå god status. De nyaste miljökvalitetsnormerna beslutades i december 2021 och gäller för perioden 2022–2027. Övervakning av vattenkvaliteten görs genom statusklassningar som är gjorda för tredje förvaltningscykeln 2017–2021.

Alla sjöar och vattendrag i Trollhättans kommun tillhör Göta älvs avrinningsområde som mynnar i Västerhavet. I Trollhättans kommun finns 20 klassade vattenförekomster med beslutade miljökvalitetsnormer. Inom avgränsningsområdet för den fördjupande översiktsplanen finns inga grundvattenförekomster eller sjöar med fastställda miljökvalitetsnormer. Inom avgränsningsområdet för den fördjupande översiktsplanen finns åtta vattendrag med fastställda miljökvalitetsnormer samt fem preliminära där vattenkvalitetsnormer ännu inte är fastställda. Samtliga listas nedan:

Vattenförekomst	Status	Kommentar	Miljökvalitetsnorm	Påverkan
WA21973605 Trehörningen med bäck	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, näringsämnen	God kemisk ytvattenstatus God ekologisk status 2039	Delar av Sjuntorps och större delen av Sjölandas samhälls-utvecklingsområde ligger inom vatten-dragets avrinnings-område, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vattendraget.
WA89335144 Lillån - mynningen till biflöde vid Rommele	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, näringsämnen	God kemisk ytvattenstatus God ekologisk status 2039	Delar av Sjuntorps samhällsutveck-lingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde. Utvecklingsområdet SB1 ligger i direkt anslutning till Lillån och vid utveckling av området behöver dagvatten och skyfall hanteras samt hän-syn tas till miljökvali-tetsnormer för Lillån.
WA24221471 Lillån - sammanflöde vid Rommele till källområden	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, näringsämnen, hydrologisk regim i vattendrag, morfologiskt tillstånd i vattendrag	God kemisk ytvattenstatus God ekologisk status 2039	Hela Upphärads samhällsutveck-lingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklings-områden är lokalise-rade i direkt närhet till vattendraget.
WA30901892 Slumpån - Lillån / Sjuntorp till Visslaån / strax uppströms järnvägsbron	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, näringsämnen	God kemisk ytvattenstatus God ekologisk status 2039	Delar av Sjuntorps samhällsutveck-lingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklings-områden är lokalise-rade i direkt närhet till vattendraget.

WA71060075 Stallbackaån - uppströms Hullsjön	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, morfologiskt tillstånd i vattendrag	God kemisk ytvattenstatus God ekologisk status 2039	Större delen av Velandas och delar av Sjölandas samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vattendraget.
WA20218844 Björkeån	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, hydrologisk regim i vattendrag, morfologiskt tillstånd i vattendrag, näringsämnen	God kemisk ytvattenstatus God ekologisk status 2039	Hela Norra Björkes samhällsutvecklingsområde ingår inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vatte ndraget.
WA50416898 Lerumsån - sammanflödet Visslaån och Lerån / järnvägsbron till Skalltorp	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; fisk, konnektivitet i vattendrag, näringsämnen	God kemisk ytvattenstatus Måttlig ekologisk status 2033	Hela Väne-Åsakas och delar av Velandas samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde. Utvecklingsområdet ÅF2 ligger i närheten av Lerumsån och vid utveckling av området behöver dagvatten och skyfall hanteras samt hänsyn tas till miljökvalitetsnormerna för Lerumsån.
WA98391015 Slumpån - mynningen till Lillån / Sjuntorp	Måttlig ekologisk status	Vattenförekomsten har förhållanden som påverkar kvalitetskraven; påväxtkiselalger, näringsämnen	God kemisk ytvattenstatus Måttlig ekologisk status 2033	Stor del av Sjuntorps samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde. Utvecklingsområdet runt Sjuntorpsfabriker ligger i direkt anslutning till Slumpån och ut-

				veckling av området sker med fokus på bland annat den blågröna strukturer och hantering av dagvatten och skyfall samt med hänsyn till miljökvalitetsnormer för Slumpån.
WA66230270 Namn saknas	Preliminär vattenförekomst för förvaltningscykeln 2022–2027	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	Större delen av Sjölandas samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vattendraget.
WA43987045 Namn saknas	Preliminär vattenförekomst för förvaltningscykeln 2022–2027	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	Större delen av Velandas och delar av Sjölandas samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vattendraget.
WA43987045 Namn saknas	Preliminär vattenförekomst för förvaltningscykeln 2022–2027	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	Större delen av Väne-Åsakas samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde. Utvecklingsområdena ÅF1 och ÅF2 ligger i anslutning till vattendraget och vid utveckling av områdena behöver dagvatten och skyfall hanteras samt hänsyn tas till miljökvalitetsnormerna för vattendraget.

WA16165459 Namn saknas	Preliminär vattenförekomst för förvaltningscykeln 2022–2027	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	Delar av Sjölandas samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vattendraget.
WA96987685 Namn saknas	Preliminär vattenförekomst för förvaltningscykeln 2022–2027	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	Hela Upphärads samhällsutvecklingsområde ligger inom vattendragets avrinningsområde, inga nya utvecklingsområden är lokaliserade i direkt närhet till vattendraget.

Den samlade bedömningen är att inriktningen i den fördjupade översiktsplanen inte medför en negativ påverkan på dessa miljökvalitetsnormer. Föreslagen markanvändning med tillhörande ställningstaganden kan bidra till att belastningen på vattenförekomsterna successivt blir mindre och att vattenkvaliteten därmed förbättras.

Ett fortsatt arbete med vattenfrågorna är nödvändigt för att på sikt nå en situation där normerna uppnås. Hänsyn till miljökvalitetsnormer för vatten ska tas i efterföljande planering och lovprocesser. Vid planläggning ingår att utreda och föreslå lösningar som medför att påverkan på vattendrag, sjöar och grundvatten som omfattas av en miljökvalitetsnorm inte överskrids och/eller påverkar det biologiska livet i vattnet i så hög grad att normen inte kan uppnås.

Statlig infrastruktur

Delar av infrastrukturen i de mindre tätorterna utgörs av statliga vägar. Utveckling i anslutning till dessa behöver ske i samverkan med Trafikverket.

Planförslaget bedöms innebära viss ökad belastning på den statliga infrastrukturen. Den fördjupade översiktsplanen förhåller sig dock till den inriktning för bebyggelseutveckling och befolkningstillväxt som anges i ÖP 2013 och utgör en precisering av den utveckling som redovisas där. Eventuella konsekvenser för statlig infrastruktur bedöms främst vara kopplade till enskilda utvecklingsområden och behandlas därför i efterföljande planeringsskede.

Där det förekommer risker relaterat till transporter av farligt gods för specifika platser som pekas ut för utveckling redovisas detta i planhandlingen. Utveckling i dessa lägen kommer att kräva prövning av detaljplan, där bland annat risker relaterat till transporter av farlig gods ingår.

Jordbruksmark

Jordbruket spelar en central roll i Trollhättans landsbygd och bidrar väsentligt till livsmedelsförsörjningen. Det är också avgörande för att bevara öppna odlingslandskap och betesmarker, vilket främjar biologisk mångfald och hållbara livsmiljöer. Fortsatt bruk av jordbruksmarkerna är viktigt för att upprätthålla dessa positiva miljöeffekter och säkerställa en hållbar produktion.

I översiktsplanearbetet behöver kommunen väga intresset av den brukningsvärda marken som resurs mot behovet av exploateringar. Kommunen bör vidare redogöra för varför inte annan mark i stället kan tas i anspråk.

När kommunen upprättar en översiktsplan och pekar ut exploatering som berör jordbruksmark måste kommunen göra en avvägning mellan förändrad markanvändning och bevarandet av jordbruksmarken.

I Miljöbalken 3 kap. 4 § står det att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt

tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Väsentliga samhällsintressen kan vara att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet, att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem och att säkerställa viktiga rekreationsintressen.

Trollhättan ska ha en levande landsbygd med växande småtätorter, ny bebyggelse ska framför allt koncentreras till småtätorterna. Den fördjupade översiktsplanen pekar ut utbyggnadsområden på mark som idag klassas som brukningsvärd jordbruksmark enligt kommunens inventering. Samtliga utbyggnadsområden bedöms vara av väsentligt samhällsintresse på grund av att de:

- Bidrar till den huvudsakliga bostadsutbyggnaden med tillhörande service i Trollhättans kommun.
- Bidrar till kommunens möjlighet för bostadsförsörjning med varierande hustyper och upplåtelseformer.
- Bidrar till möjligheten att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra.

I bedömningen av de utpekade områdena har alternativa ytor studerats. Den huvudsakliga alternativa markanvändningen utgörs av ytor som är utanför den fördjupade översiktsplanens samhällsutvecklingsområde. Kommunen gör bedömningen att ett anspråkstagande av brukningsvärd jordbruksmark inom samhällsutvecklingsområdet och i direkt närhet till befintlig bebyggelse är det bästa alternativet med hänsyn till jordbruksmarkens värden. Mark som enligt befintlig inventering är av högsta brukningsvärde har undvikits att inkluderas inom samhällsutvecklingsområdena. Denna inriktning innebär att det väsentliga samhällsintresset för bostadsbebyggelse kan tillgodoses med minimal negativ påverkan på jordbruksmark.

För att tillgodose det väsentliga samhällsintresset om tätortsutveckling bedömer Trollhättans Stad att utpekad jordbruksmark kan tas i anspråk. Behovet bedöms inte kunna tillgodoses från allmän synpunkts tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Kraftledningar

Transmissionsnätet för el omfattas av ett riksintresseanspråk för totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Anspråket omfattar transmissionsnätets ledningar, stationer och de områden som behövs för deras funktion.
Markanspråket består framför allt av ledningskorridorer för luftledningar samt ytor för transformatorstationer, kopplingsstationer och andra tekniska anläggningar. Anspråket ska även säkerställa möjligheten till drift och underhåll, reparationer och reinvesteringar samt ersättning och förnyelse av befintliga ledningar och anläggningar. Det innebär att hänsyn behöver tas inte bara till dagens anläggningar utan även till de markbehov som kan uppstå för att långsiktigt bibehålla och utveckla transmissionsnätets funktion.

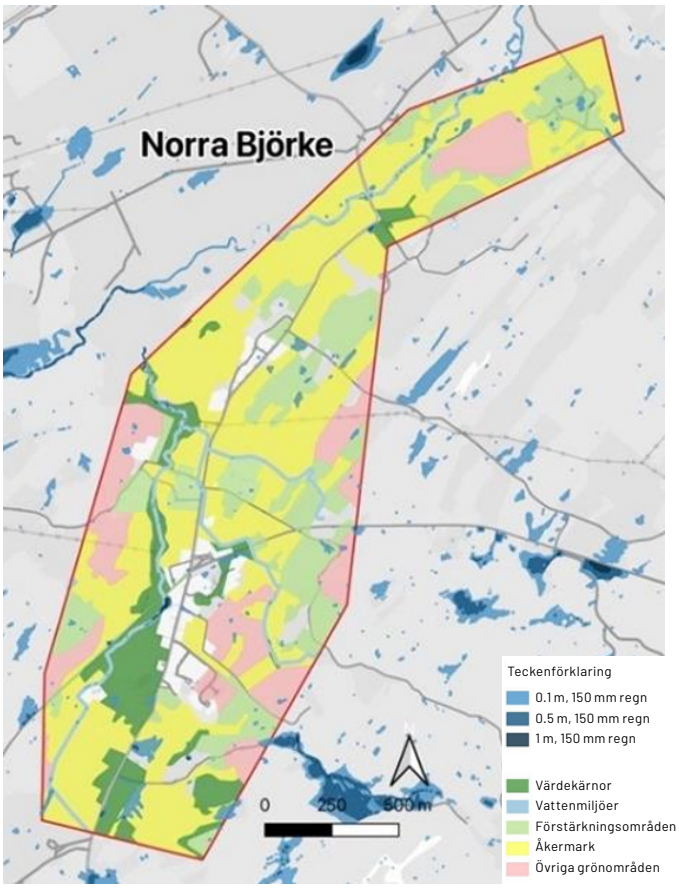
Ett riksintresseanspråk innebär inte att all annan markanvändning inom eller intill anspråket är förbjuden. Påverkan behöver bedömas i den konkreta planeringssituationen.
Riksintresseanspråket bedöms inte påverkas av granskningsförslaget och föreslaget om hur Trollhättans mindre tätorter ska utvecklas.

Klimatrelaterade risker

Särskilda behov av hänsyn och anpassningar redovisas för berörda utvecklingsområden under mark- och vattenanvändningskapitlet. Med skyfallskarteringen (2019) som grund har lågpunkter/avrinningsvägar identifierats och beskrivits för de utvecklingsområden där frågan är särskilt aktuell. Översvämningsrisk redovisas med skyfallskartering för 100-årsregn samt instängda områden, topografiska lågpunkter där regnvatten samlas vid kraftiga skyfall och inte kan rinna undan. Skredrisker redovisas utifrån översiktlig stabilitetskartering från SRV daterad 2001 och reviderad 2023. Där dessa underlag saknas har andra underlag använts, läs mer under varje specifik ort.

Den preliminära bedömningen är att det är möjligt att genomföra föreslagen utveckling i den fördjupade översiktsplanen även om efterföljande planering visar på behov av anpassning och åtgärder.

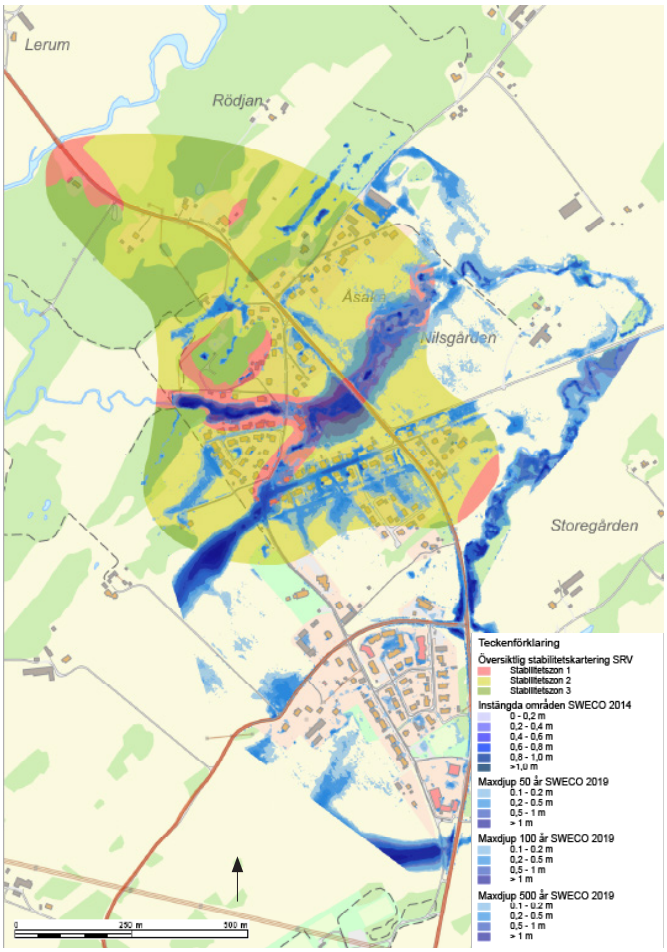
Norra Björke

Kartan ovan togs fram i samband med framtagandet av Grönstrukturplanen (2025). Där analyserades hur mycket vattennivåer på en viss plats förväntas stiga vid ett skyfall då det regnar 150 mm på 24 timmar. Analysen gjorts med hjälp av analysverktyget SCALGO.

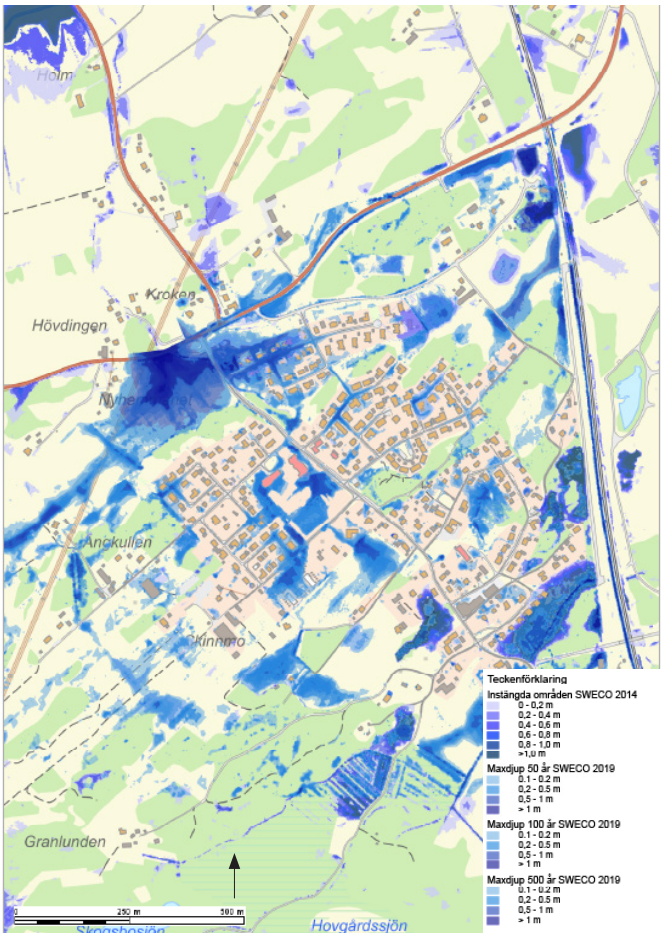
Tidigare geotekniska undersökningar i Norra Björke har genomförts under 1970-, 1980- och 1990-talet. De visar generellt på gynnsamma geotekniska förhållanden, men behov av hänsyn utifrån jordlager- och grundläggningssynpunkt för det specifika området vid nybyggnation. Bland annat finns en del områden med lera där större hänsyn vid grundläggning krävs.

Väne - Åsaka

Kartan redogör geografiskt för kända skred- och översvämningsrisker i Väne-Åsaka. Delar av området, främst längst Lerumsån finns risk över skred. Översvämningsrisk vid 100-årsregn är begränsad men berör framför allt lågpunkter så som befintliga vattendrag och åkermark. Översvämningsrisk identifieras vid korsning Stationsvägen/Vänebyvägen.

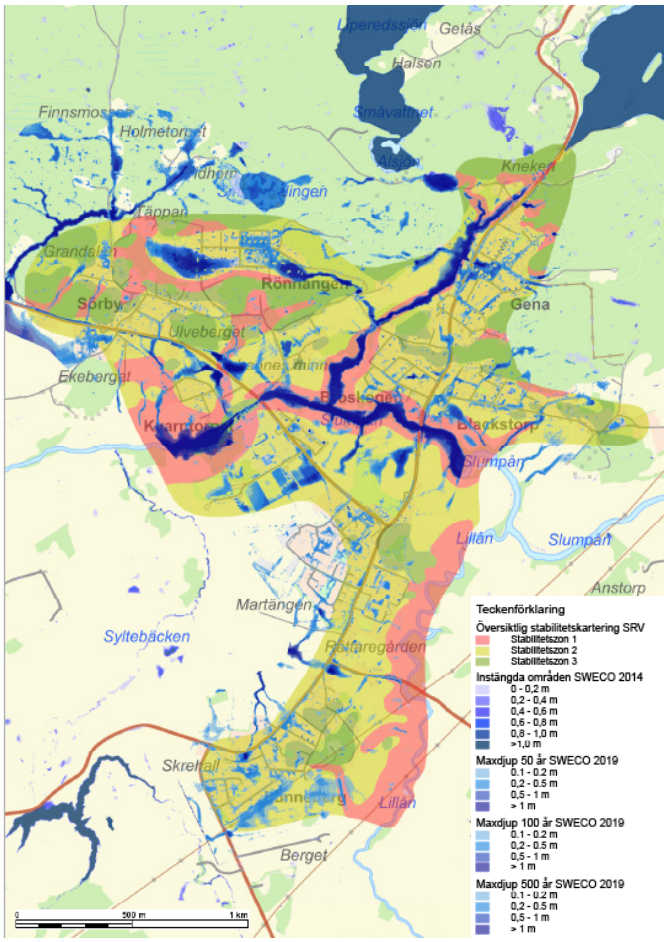
Velanda

Det finns inga kända risker för skred i Velanda. Kartan redogör översvämningsrisker i Velanda. Översvämningsrisk vid 100-årsregn berör idag framför allt lågpunkter vid obebyggda ytor inom skogspartier och åkermark.

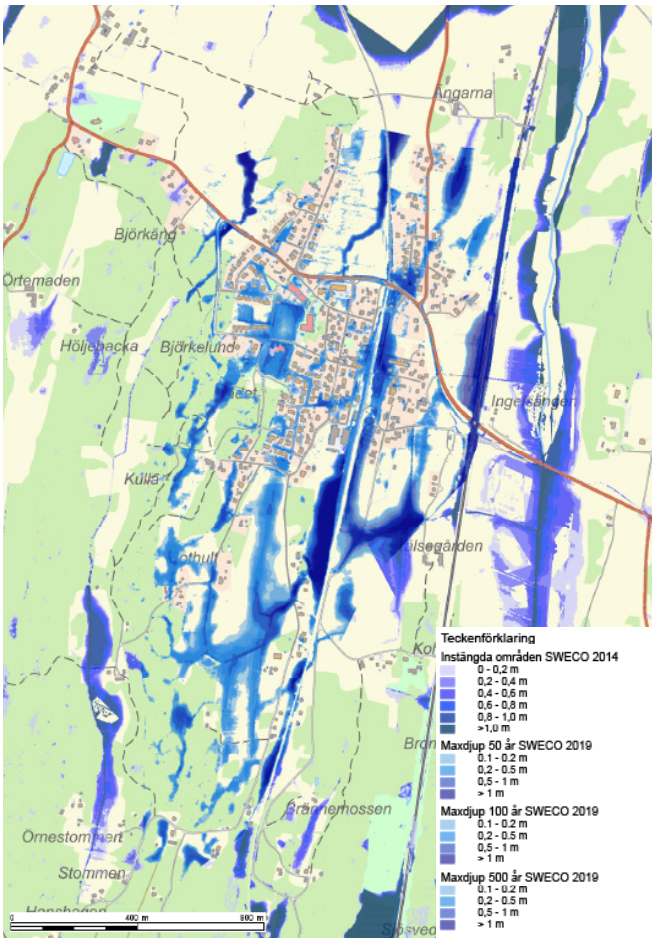
Tidigare geotekniska undersökningar från 1970-, 1980- och 2000-talet visar generellt på gynnsamma geotekniska förutsättningar. Behov av hänsyn vid bland annat grundläggning och markuppfyllnad kan behövas och vidare utredningarna kan behövas, särskilt i områden med lera.

Sjuntorp

Kartan redogör geografiskt för kända skred- och översvämningsrisker i Sjuntorp. Inom området finns flertalet ytor med kända risker för skred, framför allt längst Slumpån och dess biflöden. Översvämningsrisk vid 100-årsregn berör framför allt lågpunkter vid obebyggda ytor inom skogspartier, vattendrag och åkermark.

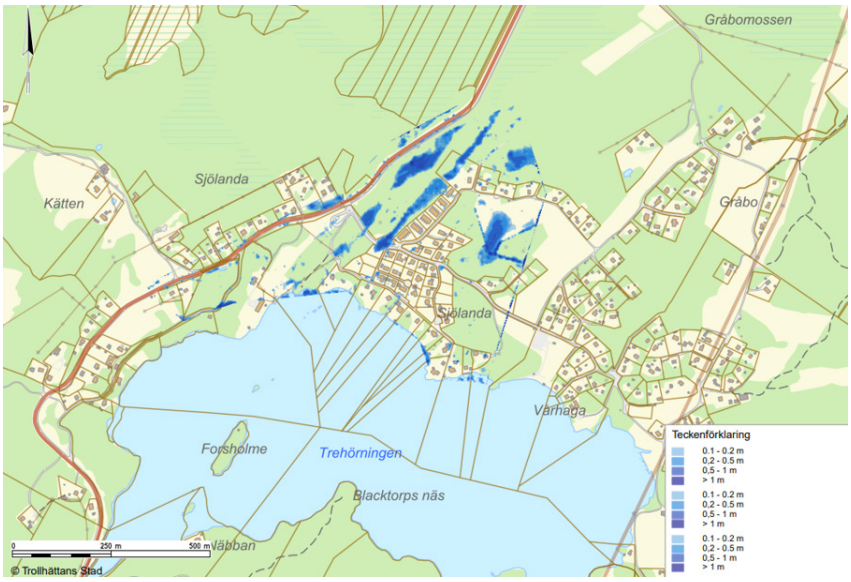
Upphärad

Kartan redogör översvämningsrisker i Upphärad. Inom området finns inga kända risker för skred. Översvämningsrisk vid 100-årsregn berör idag framför allt lågpunkter vid obebyggda ytor inom skogspartier och åkermark, men även de flesta av de utbyggnadsområden som pekas ut i planförslaget.

Tidigare geotekniska undersökningar i orten visar på generellt gynnsamma geotekniska förutsättningar, men behov av hänsyn vid grundläggning, schaktning och markuppfyllnad beroende på jordlagrets beskaffenhet och grundvattennivåer.

Sjölanda

Kartan redogör översvämningsrisker i del av Sjölanda. Översvämningsrisk vid 100-årsregn berör idag framför allt lågpunkter vid obebyggda ytor inom skogspartier och åkermark.

Tidigare geotekniska undersökningar från 2010- och 2020-talet visar på varierande geotekniska förutsättningar inom området. Med visst behov av stabilitetsförbättrande åtgärder i vissa slänter inom området östra delar, samt ställvis att rensa bort eller säkra sten och/eller block. Hänsyn behöver tas i samband med grundläggning inom områden. I vissa fall kan kompletterande geotekniska undersökningar behövas.